

NYHETSREBREV AUGUSTI 2022, intern edition

Innehåll

Redaktörens ruta	1
Ordförandens rapport	2
Rektors rapport	4
Rektors strategiska funderingar	5
Rektors IT-skola: Layout	8
Mariana Backs krönika 30 juli om plast	10
Rune Wigblads krönika om landbroar 27 augusti	12
Åsa Morberg: Lärarbrist	13
Åsa Morberg: Att lära sig läsa	14
Åsa Morberg: Bilder triggat kreativitet	16
Gudmund Bergqvist: Upprop om Ukraina	17
Gudmund Bergqvist: Zoommöte den 7 september kl. 18.00 om on-line föreläsningar	18
Annons om föreläsningsserie på Bohusläns museum	19

Redaktörens ruta

Ryggkirurg och styrelseordförande Peter Fritzell rapporterar om aktuella händelser inom Strömstad akademi.

Informatikforskare och rektor Per Flensburg informerar om aktuella händelser inom Strömstad akademi. Han skriver också om kommande strategi för Strömstad akademi med avseende på administration och hur akademien kan bli känd utåt främst i forskarsamhället. Han skriver vidare om att göra layout på dokument.

Museiintendent Mariana Back skrev den 30 juli en krönika i Strömstads tidning med råd om användning och återbruk av plast med tanke på kommande generationer.

Företagsekonom Rune Wigblad skrev en krönika i Strömstads tidning där han efterlyser en teknikvärderingsinstitution i Sverige.

Didaktiker Åsa Morberg diskuterar problemen med den svenska bristen på lärare. Hon framhåller också betydelsen av att skolbarn lär sig att läsa med hjälp av läroböcker.

Barnläkare Gudmund Bergqvist gör ett upprop till ledamöter att anmäla intresse för att hålla onlineföreläsningar och delta i ett zoommöte om detta den 7 september kl. 18.00. Han har även ett upprop till stöd för Ukraina i deras försvarskrig mot Ryssland.

Vid nordiska historikermötet i Göteborg den 8-11 augusti 2022 höll **etnolog Anders Gustavsson** ett inlägg med titeln Koleraepidemier i Norden under 1800-talet. Globala och lokala perspektiv.

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

Psykolog Gudrun Olsson är den 2 september fakultetsopponent på Jakob Ulenius doktorsav-

handling i Stockholm med titeln *Maskulinitetens mening. En fenomenologisk undersökning av den psykoterapeutiska situationen*.

Företagsekonom Rune Wigblad och ingenjör Matthias Svederberg har i NyTeknik den 23 augusti skrivit en debattartikel om fördelarna med magnetågets landbroar. <https://www.nyteknik.se/opinion/magnettagets-landbroar-ar-mycket-bättre-an-hoghastighetstagets-7036667>

Psykiater Lennart Wetterberg, barnläkare Gudmund Bergqvist, farmakolog Marylou Wadenberg och kemist Ulf Berg gör ett upprop i Läkartidningen den 7 september om fetalt alkohol-syndrom (FAS).

I videoserien nr 49 har **Mikael Tiger** publicerat Keratinbehandling vid depression.

I videoserien nr 50 har **psykiater Lennart Wetterberg** publicerat Remissvar från Strömstad akademi.

I fria skriftserien nr 28 har **barnläkare Gudmund Bergqvist och religionsvetare och utbildare Carl Olivestam** publicerat Ny mätskala för bedömning av utveckling i samhället <http://stromstadakademi.se/FSS/FSS-28.pdf>

I fria skriftserien nr 29 har **barnläkare Gudmund Bergqvist** redovisat konferenser och föreläsningar inom Strömstad akademi 2021-2022 <http://stromstadakademi.se/FSS/FSS-29.pdf>

Under hösten 2022 kommer Strömstad akademi att anordna en föreläsningsserie på Bohusläns museum i Uddevalla i samarbete med Folkuniversitetet och Bohusläns museum. Projektansvarig har varit **historiker Bode Janzon**.

Försök att värva nya medlemmar till Akademin, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till **Rektor Per Flensburg**: per.flensburg@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till septembernumret av Nyhetsbrevet med deadline den 26 september 2022 till anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning. OBS: Filen ska vara i word- eller open office format!

Sänd också bidrag till Akademin skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, och videoserien SAV under adressen: gudmundbergqvist@hotmail.com.

Ordförandens rapport

Kollegor i Strömstad akademi

Sommaren glider långsamt in i hösten här i Sverige, och det har varit många rapporter om klimatet som vanligt, inte minst i södra Europa, med larm kring hetta, torka och bränder. Vad som talats mindre om är att stora barriärrevet samtidigt verkar återhämta sig; <https://www.nyteknik.se/miljo/stora-barriarrevet-aterhamtar-sig-i-vissa-delar-7036059>, och att Grönlandsisen breder ut sig; <https://www.lindelof.nu/gronlandsisen-vaxer-nu-sedan-ett-par-ar-tillbaka/>. Vad detta betyder på sikt vet ingen idag förstås. Men det är något annat än vad vi "matas med" i media varje dag.

Det känns viktigt att vi i alla frågor som rör vetenskap, håller oss uppdaterade och objektiva i en värld som idag mycket styrs av alarmismen. Internet gör oss väldigt både nåbara och sårbara för meddelanden som både kan vara sanna och falska. Detta med "fake news" är något som debatteras friskt, och varför vi människor allt mer tenderar att inte bry oss särskilt, även då vi känner till att det som sägs inte är sant. En förklaring som presenterats i tex är att "det skulle

kunna vara sant", eller "att det kommer att bli sant". Mycket forskning tyder på att vi människor reagerar på detta "ovetenskapliga" trosvisa sätt. Jag bifogar både länken till en artikel "Lögnens tidevarv" publicerad i Fokus 220824; <https://etidning.fokus.se/p/fokus/nr-33/r/13/24-25/3205/565695>, samt själva artikeln eftersom en länk inte räcker för de av er som inte prenumererar.

Här har forskarsamhället något att bita i. Jag tror också att en orsak är att vi forskare, som en del i vår metodik, framhåller att de resultat vi presenterar också kan ifrågasättas, och skall ifrågasättas! Det är först när allt är gjort för att, utan att lyckas, försökt visa att det vi kommit fram till faktiskt inte stämmer, eller endast stämmer under vissa förutsättningar, så vi kan känna oss så trygga det går, och kan luta oss mot resultaten i våra ansträngningar att komma vidare.

Det pågår också en intensiv debatt om etik och etikprövning inom forskarsamhället. Många alarmerande artiklar visar hur byråkratiska metoder, till exempel ett "överanvändande" av etiska kommittéer för att på så vis hindra att data används i forskning med hänvisning till att till exempel en patient på något komplicerat vis skulle kunna spåras via insamlade data. Sverige har hittills varit världsledande inom till exempel registerforskning, där jag är registerhållare för svenska ryggregistret Swespine; www.4s.nu, och jag har egna erfarenheter av hur illa detta kan hota verksamheten. I Sverige blandar man alltmer in jurister och byråkrater från regionernas CPUA (centralt personuppgiftsansvariga) i etikprövningarna, vilka inte sällan, på grunder som man bortser från i andra länder (I Danmark intar man en annan hållning, och lägger ansvaret för registerforskning på verksamheten), sätter stopp för viktig och samhällsnyttig forskning. Ett pågående exempel är ett ärende i Västsverige där Etikprövningsmyndigheten (EPM) dit en forskningsansökan skickats, meddelade att någon etikansökan inte behövdes, det var bara att sätta igång. Då meddelar CPUA i aktuell region att de sökande (!) måste överklaga EPMs beslut och beskriva att det inte var giltigt.

Det känns i det sammanhanget bra att den etiska kommitté vi diskuterar i Strömstad akademiska vara rådgivande och inte beslutande. Råd mår ingen dåligt av, tvärt om!

Så, kollegor, det pågår mycket av vikt i dagens samhälle som tar sitt avsprång i forskarvärlden. Vi forskare har därför ett stort ansvar att hålla oss ödmjuka inför varandra och inte spä på känslan av att alla kan tro vad dom vill för forskarna bråkar och säger helt olika saker så dom kan man inte lita på.... Ett forskarförakt börjar långsam breda ut sig?

I övrigt så känns det spännande att vi nu går in i en ny aktiv höst, där vi förhoppningsvis får se Lokalavdelningarna ta nya tag under ledning av Bode Janzon. I Falun hade vi möte med Folkuniversitetet häromdagen och ett stort möte för allmänheten kommer att hållas i december.

Och jag ber er alla fundera på praktiska åtaganden vad gäller ansökan om medel. Vi behöver en starkare ekonomi än den som upprätthålls via endast ledamöternas årsavgifter. Detta har vi talat om i många år och grupper har diskuterat ansökningar. Min förhoppning nu är att den nya ledningen gör allvar av detta och också identifierar potentiella anslagsgivare, samt också skickar in ansökningar. Kurser för högskolor diskuteras också och det låter spännande bara vi kan mobilisera föredragshållare.

Inför varje nytt projekt så förordar jag en relevant konsekvensanalys. Både projekt och konsekvensanalys ska publiceras på lämplig plats på Hemsidan där Per har greppet.

Med hopp om en vacker höst till oss alla här i Norden, och vackra årstider till alla er som befinner sig på andra platser på planeten.

Allt gott, Peter Fritzell

Rektors rapport

I denna rapport tänkte jag berätta om vårt medlemsregister. Det finns ett sådant och jag är huvudansvarig. På hemsidan finns en förteckning över medlemmar i de olika kategorierna. Här anges namn, titel, förordnadedatum och eventuell befattning inom akademien. Sidan är på engelska för att undvika osaklig kritik angående våra titlar. Förutom dessa uppgifter finns följande upplysningar i medlemsregistret:

- Svensk titel
- Gatuadress
- Postnr
- Postort
- Land
- Födelsedag
- Telefonnummer, både fast och mobilt
- E-postadress (3 stycken)
- Betalt för år
- Anmärkning

Fältet "Betalt för år" uppdateras av kassören medan det andra uppdateras av mig. Kassören och jag har en gemensam dropbox-mapp där vi skapar en ny version av registret för varje uppdatering. Registret finns i open office databasformat men jag håller på att experimentera med Filemaker Pro från Claris för att se om det är lättare att handskas med. Än så länge verkar det inte vara så.

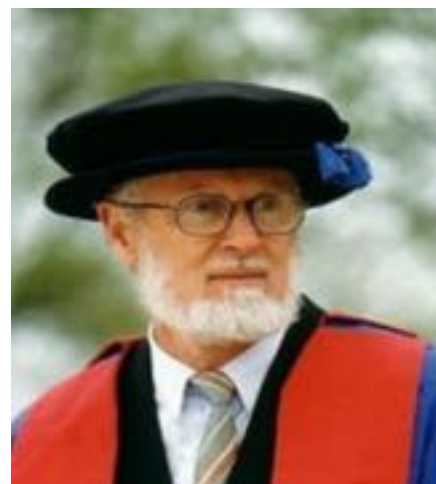
Många ledamöter vill ha tillgång till registret och några har fått en kopia av det såsom det såg ut vid förfrågan. Men den generella regeln har varit att registret inte är tillgängligt för alla. Vid AU:s senaste möte diskuterade vi detta och kom fram till att registret borde göras tillgängligt. Saken kommer upp vid nästa styrelsemöte. Instämmer styrelsen kommer jag att lägga upp en medlemstabell under de interna sidorna. Då kan alla kontrollera sina uppgifter och få dem rättade ifall det behövs.

En annan bekymmersam sak är att så få betalar medlemsavgiften. Den senaste kontrollen visade att 47 personer betalt medlemsavgift för i år. Till detta kommer 15 hedersprofessorer. Alltså sedan jag blev rektor har ca 2/3 av ledamöterna lämnat akademien! Hur ska detta tolkas?

En tolkning är att ledamöter avlider. Vi just i dagarna nåtts av ett tragiskt besked i denna fråga, Per Sigurd Agrell avled den 14 augusti i Bayonne i Frankrike. Han invaldes 14 oktober 2009 som biträdande professor i informatik. Agrell fick titeln biträdande professor eftersom hans bakgrund var som laborator vid FOU, vilket var likställt med att vara docent.

På vår hemsida står följande om honom:

Per Sigurd Agrell is Associate Professor of Informatics at Strömstad Academy. He got his Masters degree at the University of Göteborg with a major in Mathematical Statistics. His doctor's degree was awarded 1991 by Stockholm University (Sweden) in Systems Science and a Professor's degree in Management 1996 by the University of Lincoln, UK. The professional experience has been mainly with the Swedish defense but also with civilian public sector management consul-

tancy in several countries. Present interests are public sector decision making, personnel management and the concept of competence.

Agrell har medverkat i följande Akademiska Högtider:

- 2010 Per-Sigurd Agrell installerad 18/6 som biträdande professor i informatik 14/10-9
- 2011 Per Sigurd Agrell: Kustexploatering - vem betalar?
- 2016 Per Sigurd Agrell: Är det inte kris nu? Intryck från COP21 i Paris och förväntningar inför COP22 i Marocko.

Strömstad akademi beklagar sorgen.

Per Flensburg

Rektors strategiska funderingar

Detta är ett förslag jag kommit fram till under sommarens funderingar. Egentligen ganska uppenbart. Vi har två huvudproblem:

1. Administration
2. Att bli kända och erkända

Detta utvecklar jag närmare nedan.

Administration

Vad gäller administration är det en sysselsättning som dels är alldeles nödvändig för att akademien ska fungera dels något som väldigt få vill göra på ideell bas under lång tid. För att ändå råda bot på detta kan man göra två saker: 1) Minska administrationen så mycket som möjligt. 2) Anställa en administratör som tar hand om en hel del administration. 3) Arvodera de ledamöter som idag är tyngda av administration så de kan fortsätta med det. Rör sig främst om AU skulle jag tro. Det bästa är förstås att göra alla tre sakerna.

Det bästa sättet att minska administrationen är genom självstyre och delegation. Detta strider delvis mot traditionell akademisk praxis, där kollegialt beslutsfattande innebär att medlemmarna i de styrande organen är överens. Det kollegiala beslutsfattandet minskar inte administrationen, tvärtom, fler blir involverade och måste lägga ner tid på långa och ibland uppslitande diskussioner. Att delegera beslutsfattandet och skapa självstyrande grupper gör att ledningen förlorar en del kontroll, men blir samtidigt avlastade. Men det krävs att alla vet vad de förväntas göra och även gör det. Delegationslistor och befattningsbeskrivningar är de verktyg man har till detta. Detta kan inledningsvis uppfattas som komplicerad administration men i det långa loppet blir det tvärtom. Många kan agera självständigt inom kända ramar.

Att anställa en administratör kan underlätta en del rutinartade uppgifter såsom mötesnoteringar och enkla ekonomiska transaktioner. Men man ska ha klart för sig att all administration kräver information och denna information måste tillhandahållas av verksamheten. Ju effektivare administration desto mer information behöver den och paradoxalt blir det högre belastning på verksamheten. De uppgifter denna administratör ska utföra måste beskrivas ordentligt och alla måste vara klara över det. Det rör sig främst om mötesanteckningar och dokumentation av fattade beslut.

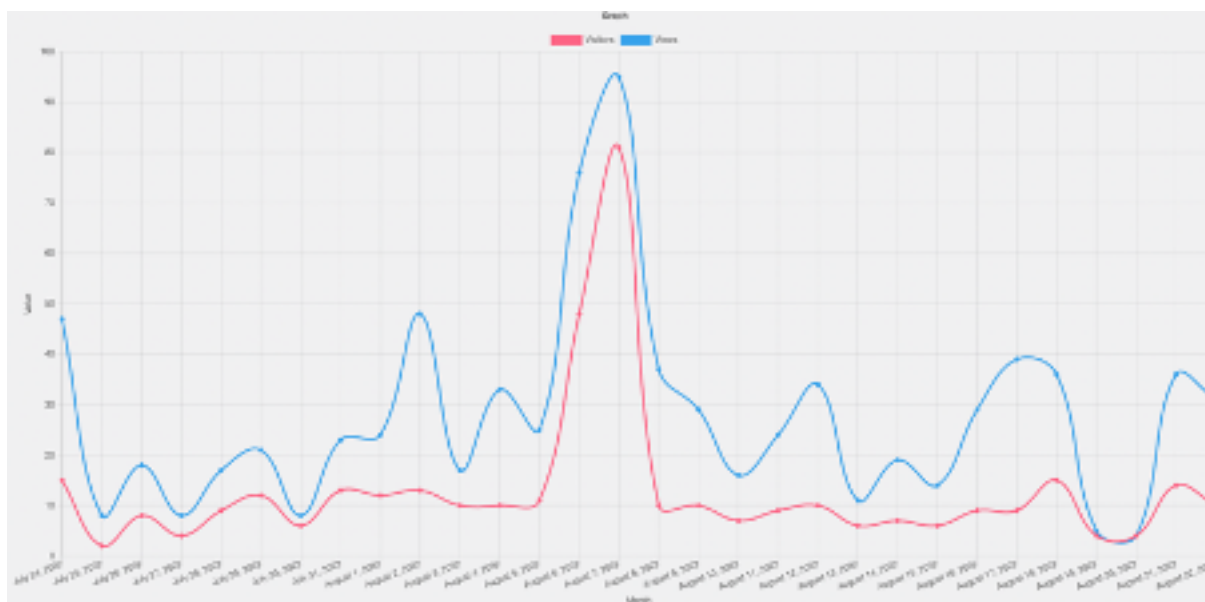
Allt detta kräver ekonomiska resurser och det leder till grundbulten: Hur ska vi få pengar? Det har bildats en grupp (John Fletcher, Åsa Morberg, Sveza Dacheva, Thage Thagdae och under-tecknad) för att skriva ansökan om pengar till att finansiera denna administration. Detta arbete pågår, men en förutsättning för att göra korrekta beräkningar är att verksamheten i akademien

och dess administrativa behov är ordentligt kartlagd. Vad som gör saken än mer komplicerad är att vi behöver medel till driften, medan nästan alla organisationer som beviljar pengar gör det till specifika projekt för att utveckla den sökande verksamheten. Forskningsfonder kan inte ge pengar till denna verksamhet annat än som ett administrativt pålägg på beviljade forskningsmedel. Detta är dock ingen fast inkomst, vilket vi har behov av.

Ett annat sätt att få medel till administrativt är att vi betalar det själva via medlemsavgiften. Det innebär att vi får skära ner på övriga utgifter såsom tryckning, reseersättningar och se till att våra konferenser går med viss vinst. Om vi kan rekrytera fler medlemmar får vi också mer pengar att röra oss med. Detta kräver andra åtgärder, som diskuteras nedan. Som en sista utväg måste vi kanske höja medlemsavgiften.

Att bli känd

Det andra stora problemet vi har är att vi inte är kända. Vi har försökt marknadsföra oss men problemet är att vi inte når ut. Vi kan anlita en marknadsföringsbyrå, men det kostar en massa pengar. MyNewsdesk t.ex. skulle ta ca 20 000 för att vi ska kunna sprida våra pressreleaser. Hemsidan har ca 10 besök per dag men lite mer visningar. Statistik för senaste månaden ses här:

Totalt har vi haft 10 334 unika besök och 35 151 visningar. Det kan låta mycket men är minst en 10-potens för lite för att göra något större intryck.

När det gäller marknadsföring av Strömstad akademi finns det tre målgrupper:

1. Allmänheten
2. Forskarsamhället
3. Rekrytering

Dessa grupper kräver olika insatser. Den mest betydelsefulla är grupp 2, forskarsamhället. Ett gott rykte där, ger bättre rekrytering som påverkar ekonomin positivt. Så hur ska vi bli kända inom forskarsamhället? Finns lite olika sätt:

1. Få folk att publicera sig i våra publikationer
2. Göra våra publikationsserier kända och attraktiva

3. Skriva intressanta, uppseendeväckande och aktuella publikationer med hög kvalitet
4. Att bli erkänd t.ex. på norska listan och motsvarande internationella listor

Som jag ser det är punkt 4 den kritiska punkten. Den leder till de andra tre. Jag har redan skrivit till den norska institution som håller i listan och bett dem att föra upp vårt förlag på listan, men har inte fått någon reaktion. Det lättaste sättet att bli erkänd är att starta en tidskrift med artiklar av hög kvalitet. Ser vi på AAS-serien borde den med en viss uppmuntran räcka för en tvärvetenskaplig tidskrift med utgivning 2ggr per år. Detta har jag argumenterat för tidigare. Jag föreslår att Jens, Gudmund, jag och Anders får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att starta en tvärvetenskaplig tidskrift i Strömstad akademis regi.

Upplyningsvis kan jag säga att vi den 5 juli 2022 hade 138 medlemmar som betalt avgift 2020 och framåt. Till detta kommer 15 hedersprofessorer. Fördelningen per år och kategori visas nedan:

År	Pro- fessor	Bitr. pro- fessor	Assisterande professor	Forskarassi- stent	Forsknings- assistent	Stödjande medlem	Totalt
2022	16	7	12	2	4	6	47
2021	25	16	8	1	7	2	59
2020	7	4	4	1	3	0	19
Icke betalt	9	2	4	2	3	0	20

Om alla 138 personerna betalar sin avgift blir det totalt 76 000 kr. Men ser vi på de som har betalt för 2022 blir det endast 47 ledamöter, vilket ger 28 200 kr i intäkter. Man kan hoppas att mina siffror är felaktiga. De härrör från juli månad. Om denna siffra stämmer har vi stora problem! Frågan är om det är möjligt att fortsätta. I varje fall kastar det helt omkull mitt resonemang ovan. Den absolut viktigaste aktiviteten är att värva nya ledamöter till akademien.

Rekrytering

Orsaken till att Strömstad akademi bildades var tvångspensioneringen vid 67 (numera 68) års ålder. Många hänger dock kvar som gästforskare, timanställda eller andra tidsbegränsade tjänster. Detta gäller de främsta forskarna, de som får anslag från vetenskapsråden och som universiteten ser som en tillgång. Jag gissar att den stora massan är professorer. Men vi har en stor grupp som mest ägnat sig åt undervisning, men i samband med senioriteten förlorat sin examinationsrätt och som universiteten och högskolorna inte är särskilt intresserade av att behålla. Att ge dessa möjlighet att forska och att publicera sig i en granskad tidskrift borde vara attraktivt. Docenter, lektorer och adjunkter i 68-årsåldern är alltså en viktig målgrupp.

Jag tror att en stor del av de som står upptagna i vårt medlemsregister är för gamla, sjuka eller rent av avlidna. Vi kan nog anse det som omöjligt att återuppväcka dem som ledamöter i Akademien. Återstår målgruppen ovan. Hur når vi dem? Ett sätt är personlig kontakt med kolleger eller f d doktorander, som närmar sig senior ålder. Men kännedom om Strömstad akademi och vad den kan erbjuda måste spridas till alla universitets- och högskoleanställda lärare och forskare som närmar sig tvångspensioneringen.

Per Flensburg

Rektors IT-skola: Layout

Om att göra layout på dokument

Per Flensburg

Motivet och syftet bakom dessa anvisningar är rent själviskt: Genom att lära ut enkla regler för hur man layoutar dokument som kommer från Strömstad akademi blir det lättare för mig att göra den slutliga layouten innan publicering. I bästa fall är layouten korrekt när jag får den. Och då kan jag ägna mer tid åt Akademiens väsentligheter.

Jag utgår från Microsofts Word i mina exempel. Det beror på att det är det program som de flesta använder och vars öppna textformat .docx kan läsas och skrivas även av andra program såsom Openoffice, Libreoffice och Pages. Samma teknik som jag beskriver här finns på alla ordbehandlare, men kommandona kan se lite annorlunda ut och finnas på lite olika ställen. Vidare är det möjligt att konfigurera verktygsfält och kortkommandon efter eget tycke, så jag undviker att visa några skärmdumpar. Tror det kan bli mer förvirrande än upplysande.

1 Om grafisk profil

Alla större organisationer har en grafisk profil. Det gäller speciellt för de som producerar mycket text. Den viktigaste delen i profilen är loggan. Vår logotyp finns i sidhuvudet och den ska finnas på varje dokument vi producerar. Man kan tänka sig en mindre variant, med enbart böckerna och seglen som används t.ex. på webbsidor. Men i skrift ska det vara hela loggan, som den ser ut ovan. Den näst viktigaste delen är själva typsnittet. Det ska förmedla organisationens själ, ge intryck av modernitet eller klassisk skönhet, av originalitet, kanske uppkäftighet eller konformitet, allt efter vad man vill förmedla. Sedan kommer själva den grafiska layouten, med radavstånd, eventuell rak högerkant, styckeavstånd och rubrikstorlek.

2 Mallar

Det enklaste sättet att åstadkomma detta är att skapa en mall, som har alla nödvändiga element förinställda. En sådan mall kommer jag att skapa och den kommer att finnas tillgänglig på hemsidan. Adressen kommer att vara: <http://stromstadakademi.se/Mall.docx>

Mallen används genom att man laddar ner den från hemsidan, dubbel- eller höger-klickar på den, beroende på om man har Mac eller PC. Det öppnas då ett nytt dokument, som eventuellt innehåller en del text som förklarar mallen. Ta bort den texten, gå in i arkivmenyn och välj "spara som mall". Kalla den för Strömstad eller något annat som gör att ni vet vilken det är och spara. Ni har då i ert mall-bibliotek etablerat en mall för dokument med Strömstad akademis grafiska profil! När ni vill skriva ett nytt dokument så väljer ni "Nytt från mall" i arkivmenyn och väljer då Strömstad-mallen.

Varför ska man då använda mall och vad är det för fördelar? Jag gissar att alla någon gång har skickat in ett bidrag till en konferens eller tidskrift och då varit tvungna att följa vissa anvisningar. Använder man en mall är det mkt lätt att ändra ett dokument så det följer olika anvisningar.

De centrala delarna i en mall är:

- Typsnitt
- Stycke
- Rubriker
- Typsnittsmallar, t ex "normal", "citat", "abstrakt", "upphov" etc

Det är de senare som är det centrala och det absolut viktigaste för en hållbar layout är:

Gör all formatering med typsnittsmallar!

2.1 Varför mallar?

När du börjar skriva i ett Word-dokument utan att ange någon speciell mall så kan det hända du får världens tråkigaste typsnitt: "Times New Roman". Låt oss vidare anta att du är så inne i ditt skrivande att du inte märker detta. Efter två timmars arbete upptäcker du detta och vill ändra typsnittet till Garamond. Det är ett av de vackraste typsnitten som finns. Jag brukar säga att "en väl skuren Garamond skänker frid, glädje och skönhet åt läsaren och gör vederbörande väl inställd till texten och dess budskap". Det finns två sätt att ändra på detta:

- Det dåliga: Markera varje stycke, gå antingen in i "format"-fliken, välj där "teckensnitt" och välj sedan "Garamond" i dra ner menyn. Eller så kan du i verktygsknappraden välja typsnittet "Garamond". Detta görs för varje stycke.
- Det bästa: Du går in i formatfliken, väljer där "format", väljer typsnittsmall "normal" och klickar på ändra. Du kan då ändra typsnitt till det vackra Garamond och du kan också ändra språk, styckeavstånd osv. När du gjort ändringarna, glöm inte att klicka i rutan för att de ska sparas i mallen. När då klickar på knappen "använd" så ändras samtliga ställen där denna typsnittsmall används!

När du sedan skickar ditt vackra Garamond-dokument till mig vill jag ha det i Strömstadformat. Jag går då in i typsnittsmallen "normal" och byter "Garamond" mot "Optima" som är vårt officiella typsnitt. Hade du då använt dig av typsnitts-knappen eller teckensnitt i format-menyn hade inte den bästa metoden fungerat! Så mitt mycket bestämda råd är: **Använd inte dessa möjligheter! Använd formatmallar!**

2.2 Vår grafiska profil

I vår grafiska profil har jag helt självsvådigt valt "Optima" som normal-stil istället för den inbyggda eller den vackra "Garamond". Inbyggd stil (Cambria eller Calibri) ger ju ingen särprägel så den är utesluten. Garamond är ett serif-typsnitt, dvs det har "klackar" längst ner. Ett sådant är bäst vid utskrift men sämre på skärmen. Där ska man ha ett sans-serif typsnitt som Helvetica, Gill Sans, Arial etc. Optima har fördelen av att det är lite av båda, det är inget typiskt sans-serif för linjerna är inte homogena, men det har inga klackar. Dessutom är det faktiskt väldigt snyggt. Och inte speciellt använt, så det passar utmärkt för oss.

3 Avstånd

Nästa steg är radavstånd och styckeavstånd. Radavståndet är enkelt, helt enkelt för att få plats med så mycket som möjligt på skärmen för dem som i likhet med undertecknad läser där. För de som envisas med att slösa skog genom att skriva ut så blir det färre antal ark. Enda gången man kan ha större radavstånd är om man vill skriva ut en kladd och ändra och kommentera i en utskrift.

När det gäller styckeavstånd så använder jag Words standard: 6 pkt före och 6 pkt efter. Märkligt nog blir det inte 12 pkt mellan styckena utan det blir 6. Precis lagom, man ser att ett nytt stycke börjar men mellanrummet är inte så stort att det tar upp en massa plats. Det finns också en mall som heter "Inget avstånd" och används då man vill göra en lista. Den används innan

man väljer punkter eller nummer i listan. Normal-mallen används före och efter och ger då automatiskt rätt avstånd före och efter.

4 Rubriker

Rubriker ska vara tydliga och i sans-serif stil, alltså utan klackar. För att man tydligt ska urskilja nivåindelningen har jag valt att numrera rubrikerna. Nu är det många som inte gillar detta, tycker det är alltför matematiskt. Man kan enkelt ta bort numreringen genom att klicka bort numreringen i verktygsfältet eller i menyn (Format-fliken i min Wordversion).

Rubriktexten är fet och i annan färg än brödtexten. Jag har valt samma bruna färg som finns på segel och bok i loggan. Den gröna färgen i samma logga använder jag i titeln. Tanken är att dessa två färger ska bli ett slags färgtema för Strömstad akademi, helt enkelt en igenkännings-signal.

Så, om du vill underlätta din rektors arbete följer du de anvisningar jag gett här, laddar ner malldokumentet och använder det! Det uppskattar jag!

Mariana Backs krönika 30 juli om plast

Plast på rätt plats?

Mariana Back

Om alla i hela världen slutar att dumpa plast i naturen och i havet kl. 12 idag, så kommer ändå plasticsoppan i havet att fortsätta att öka i omfång under oerhört lång tid framöver.

Vad? Hjälper det inte att vi slutar? Plast som vi redan har slängt fortsätter att rinna av marken, följa med regn och smältvatten längs älvar och floder- ut i havet. Först efter många år skulle en sådan blixtingsinsats märkas i oceanerna och längs kusterna. Hur många år? Ja, det beror på... Nappen som barnet tappade på torget igår, kanske når havet inom en vecka. Plast i landfyllningar kanske tar tusentals år? Allt vi inte tar omhand, når förr eller senare havet.

Nedslående? Ja mycket - men tänk tvärt om! Slutar vi nu - avtar det också från och med nu. Och det märks, fast först längre fram. Har vi då ställt om vår plastkonsumtion och redan använt mycket av den plast som finns i plastdepåerna, skulle förändringen märkas snabbare.

Att sanera världen på plast helt och hållet är inte möjligt längre. Är det ens eftersträvansvärt? Det finns så många områden där plasten funkar bättre än andra material. Det är lätt i vikt, lätt att forma och färga, lätt att hålla rent och faktiskt ovärderligt inom sjukvården. Framför allt, det är lätt att återvinna

Vi måste hitta nya innovativa lösningar på hur vi kan använda plast- Men, självklart inte vilken plast som helst! Vi borde inför förbud mot fossilbaserad plast. Dessutom måste vi vara mycket restriktiva även när det gäller nytillverkad plast av alla slag, även den biobaserad. Det är den plast som vi redan använts som måste bli mer uppskattad och återanvändas i mycket större skala än idag.

Forskning kring plast pågår i stor skala. Avfallshantering och plaståtervinning blir bättre. Medvetenheten om klimat, miljö och globala mål har ökat snabbt bland allmänheten. Plast i havet är en hjärtfråga för många. Ingen vill ju att sälar ska dränkas och fiskar fångas i de spöknät som driver omkring. Ingen vill heller att fåglar ska svälta ihjäl, med magen full av plast.

Det finns många entusiaster som gjort det till sitt livs stora utmaning, att minska det så kallade plastberget genom att göra ny plast av gammal plast. Precious Plastic är ett internationellt "Do It Yourself" (DIY) initiativ som syftar till att underlätta återvinning av plast där man bor.

Projektet har samlat många entusiaster i lokala team som investerar i förhållandevis små maskiner som behövs för att riva, smälta, forma och pressa återbruksplast. Pionjärer delar med sig av sin erfarenhet och man får även tillgång till ritningar och annan information i anslutning till utmaningen.

Om vi lyckas

- vi kan minska plastberget...
- lär oss att hantera plast som råvara...
- och kan skapa nya innovativa produkter av återbruksplast.

Då finns det kanske chans att rädda miljön. Våra barn och barnbarn kommer att kunna jämföra olika scenarier i framtiden, jämföra och mäta och förstå att om inte generationen före dem, det vi säga vi, hade sagt "förändringen ska börja nu!" hade deras värld varit en enda stor sop-tipp av plast!

Ta kampen mot plast på fel plats!

Mariana Back, MSc Science Communication
Intendent, Tekniska museet
Ledamot, Strömstad Akademi

Är du lärare? Har du barn i skolåldern? Är du allmänt intresserad? Titta in på Tekniska museets webbsida <https://www.tekniskamuseet.se/skola/plastslojd/>

Avancerad: Precious Plastic, lokalt återvinningscentrum för plast

<https://www.youtube.com/watch?v=EPA2l1bi2pQ>

Maskin att mala plast med: <https://www.youtube.com/watch?v=9qh1qQc3ats&list=RDCMUCSI5Uxu2LyaoAoMMGp6oTJA>

Beginners' Guide to Melting HDPE

<https://www.youtube.com/watch?v=FpsXv-O5LsTY>

<https://www.youtube.com/watch?v=-igxhoGEQFU&t=1s>

Om du ska smälta plast, använd rengjord HTDP! (notera de varningar som nämns i videoklippen, främst ventilation, brandrisk).

HTDP plast smälter vid ca 150 grader. OBS! Barn ska inte arbeta själva med att smälta plaster.

Rune Wigblads krönika om landbroar 27 augusti

Politiker slarvar med fakta om ny tågteknik

Krönika SA 2022-08-25

Rune Wigblad

En talesperson för Trafikverkets strategiska planering uppgav nyligen till mig att om vi samarbetar med något större byggföretag avseende Magnetbanor så skulle Trafikverket kunna göra en alternativ marknadsanalys. Det låter ju positivt kan man tycka.

Men, ett av våra största byggföretag, Skanska, har nyligen lämnat in en rapport till Trafikverket samt att många politiker därför förordar höghastighetståg på så kallade landbroar. För en sådan konstruktion går det åt oerhört mycket betong. Skanska vill ju gärna bygga med mycket betong eftersom det lönar sig. Magnetåg ger troligen ca 60-70% mindre betong i konstruktionen. Hur övertygar man nu ett större byggföretag om att en magnetbana är bättre eftersom den kräver mycket mindre betong?

Trafikverket är välkomna att föreslå oss kontakter med ett sådant "ideellt" byggföretag.

Den 23 augusti 2022 visade jag i Ny Teknik att våra toppolitiker också är hårt utsatta för lobbyverksamhet från Skanska och därför slarvar med teknikfrågan. Att de skulle träffa ideella föreningar för att få sakligt underlag ingår inte. I mars 2022 bildades en förening dsmsg.se (Den Skandinaviska Magnetstågsgruppen) baserad på mer än sex års verksamhet på sociala medier, eftersom tidigare verksamhet inte gav resultat.

Lobbyorganisationer utgår alltid från existerande strukturer. När det gäller genombrotts-teknik som utvecklas i

andra länder, finns det inga naturliga lobbygrupper inom Sverige. Sverige behöver därför en bevakning av ny teknisk utveckling som är opartisk och klimatneutral. Hela världen försöker idag skapa genombrott för att förbättra klimatet, till exempel magnetåg som har ett lågt klimatavtryck. Sverige behöver en teknikvärderingsinstitution som kan förse oss med fakta om tänkbara genombrottstekniker, på samma sätt som SCB idag förser oss med statistikunderlag.

En indikation på styrkan i den internationella utvecklingen av magnetåg är fakta om de 18 nya typer av magnetågsbagnar som har producerats i världen de senaste tre åren, främst i Kina (Kenji Eiler, The International Maglev Board, 2022-04-08).

Figur: En jämförelse mellan brokonstruktioner för LRV(Light Rail Vehicle)-tåg till vänster och magnetstågsbana till höger. (Källa: KIMM, Sydkorea.)

Mina sex års debatterande om magnetåg visar att Trafikverkets strategiska planeringsavdelning inte ger oss några seriösa underlag. Därför blir det istället för ny teknik ett höghastighetståg, som när det är färdigbyggt kommer att vara föråldrat och då framstår som ett friluftsmuseum.

Rune Wigblad
Professor i Företagsekonomi, Strömstad akademi
Ordf. dsmg.se

Åsa Morberg: Lärarbrist

Nu har vi lärarbrist igen – ett återkommande problem inför skolstarten varje år

Av Åsa Morberg, docent

Nu har antagningsomgång nummer två kommit till blivande studenter. Som vanligt vill studenterna helst bli läkare, jurister, civilingenjörer, kriminologer m.m. Tillräckligt många vill inte bli lärare. Lärarutbildningarna får i år inte in de sökande som behövs för att råda bot på lärarbristen. Vi har en lärarbrist som förvärras inför skolstarten varje höst. För inte så länge sedan fanns det besvärande läraröverskott.

Jag är kritisk till såväl statens dimensionering, som statens lokalisering av lärarutbildningen. Det kan inte vara en oöverstigligt svår uppgift att planera för bättre balans i tillgång och efterfrågan. Vi har tillgång till goda statistiker och vi vet mycket om lärares tjänstgöringsbenägenhet. Jag argumenterar åter igen (med en dåres envishet) i den här artikeln för bättre och säkrare underlag för beslut om dimensionering och lokalisering. Jag reflekterar också över möjligheten att helt enkelt släppa all statlig styrning av lärarutbildningen. Jag har fått kritik för detta förslag tidigare, men jag tar ändå omtag på argumentationen i min ansats.

Med dagens nivåer av antal nybörjare och andelen som tar examen beräknas cirka 141 000 lärare och förskollärare examineras under perioden. Det kommer därmed att saknas omkring 12 000 behöriga lärare och förskollärare år 2035, enligt Skolverkets prognos (2021). Lärarbristen anses just nu vara hög, och situationen tas alltid på största allvar inför skolstarten varje höst. Lärarbristen blir troligen större än vad man tidigare trott, visar nya siffror som vi läst (SCB och Läraförbundet). 2025 trodde man nyligen att det kommer att saknas över 65 000 behöriga lärare i skolan. Det finns olika antal angivna i olika studier. Statistik (SCB) visade också att det blivit svårare att rekrytera lärare, vilket speglar det låga antalet sökande till lärarutbildningar, framför allt i vissa ämnen sedan lång tid tillbaka. Det är svårt menar många experter att öka dimensioneringen på grund av den låga kompetens som sökande till lärarutbildningen uppvisar. Här borde man jämföra med andra högskoleutbildningar. Hur ser det ut? Är det bara blivande lärare som har låga poäng?

Samtidigt vet vi att många lärarstudenter hoppar av under utbildningens gång. Det är inget konstigt med det, även om det brukar orsaka ramaskri framför allt på hösten inför skolstarten. Man väljer helt enkelt fel yrkesutbildning eller underkänns. Svensk förskola och skola står och faller med tillgången till kompetenta och behöriga lärare och därför behövs en nationell kraftsamling, skrev Skolverket i en lägesbeskrivning.

Skolverket föreslog då också att regeringen skulle utreda fler och snabbare vägar in i läraryrket. Vi har haft många olika snabbutbildningar för oexaminerade lärare genom åren och naturligtvis kan man starta sådana projekt. Dessa oex-utbildningar gav bra lärare, som faktiskt stannade kvar i yrket. De antogs med erfarenhet av yrket. Ett annat förslag, som Skolverket anger, är att permanenta Lärarlyftet, specialdesignade kurser för lärare som behöver bredda sin

behörighet. Det beror på vilken kompetens huvudmännen har på långsiktig planering, hur man lyckas bredda eller fördjupa kompetens och behörighet. En del lärare får inte korrekta råd av sina huvudmän och då blir kompetensutvecklingen inte den rätta.

Bakgrunden till dessa förslag från Skolverket var att var femte person som arbetar som lärare inte har adekvat och relevant lärarexamen. Var tredje lärare i grund- och gymnasieskolan saknar legitimation och behörighet i de ämnen de undervisar i. Det är stora lokala skillnader i vårt land. Det skulle också tala för lokala beslut om dimensionering och lokalisering.

Samtidigt som många lärare går i pension är det allttjämt lågt söktryck till flera av lärarutbildningarna. Detta sammantaget ger en skakig situation vad det gäller lärartillgång och efterfrågan. Det här visar också sammantaget, enligt min analys och bedömning, att staten inte klarar av att styra lärarutbildningen. Det har varit känt sedan i varje fall femtitalet.

Statistiken över tillgång och efterfrågan har under cirka sextio år sett ut som ett alplandskap, med höga berg och djupa dalar. Det har också varit snabba ryck. Katastrofal brist kan exempelvis ändras på mindre än ett decennium till ett problematiskt stort överskott. Jag är säker på att snart har vi ett besvärande läraröverskott igen!

När jag ser tillbaka (med ett långt yrkesliv som lärarutbildare och ansvarig chef inom högskolan) så har alla försök till korrekt dimensionering misslyckats. Olika statliga myndigheter har dessutom gett olika bilder av verkligheten, vilket skapar förvirring för huvudmännen. För att högskolorna och kommunerna ska kunna använda sig av myndigheternas analyser är det viktigt att det finns någorlunda samstämmighet i beskrivningen av verkligheten. Det finns det inte idag.

Släpp därför alla restriktioner vad det gäller dimensionering och lokalisering. Överlämna till de lokala lärosätena att besluta helt och fullt om dimensioneringen av lärarutbildningen. Det finns kloka lärarutbildare, lokala statistiker, lokala strateger och många intresserade kommuner runt lärosätena. Det är inte så svårt att noga följa behovet av lärare i högskolornas närhet.

Det kan väl knappast bli värre än det är idag?

Åsa Morberg: Att lära sig läsa

Att kunna läsa är av största vikt, att använda ljudböcker i skolan gör barnen en björntjänst av Åsa Morberg, docent

I en ledare i Expressen tas frågor upp vikten av läroböcker och kritiska synpunkter presenteras på ljudböcker. Det är viktiga aspekter på undervisningen i skolan. Jag delar ledarens synpunkter och fortsätter att kritisk granska ljudböcker och diskuterar att utveckla stödet för läroböcker. Att använda ljudböcker som komplement handlar inte detta om, vilket är viktigt att peka på.

Vissa elever har svårt med läsning. Det är viktigt med blixtnabba insatser och det gäller att träna och åter träna avkodning. Inte nödvändigtvis via speciallärare, enligt min uppfattning. Varje lärare bör ta del i elevernas lästräning och ha utveckling i läslärande. Det som händer är att lässvaga elever "slipper läsa böckerna" och får i stället lyssna på ljudböcker och se på film. Det är alldeles klart att ljudböcker och film kan underlätta på sikt, men det är absolut ingen lösning på läsproblemet.

Att lyssna är inte samma process som att läsa. Den som lyssnat på ljudböcker vet att det är svårt att hålla koncentrationen och memorera det man hört, om man jämför med att läsa i en vanlig bok.

”Ändå var forskarnas förvåning stor när en ny studie visade att även barn upplever att det är svårt att fokusera när de lyssnar på ljudböcker: ”Vi tänkte att ljudboken är en del av en större digital kompetens som man upplever att barnen har”, förklarade Maria Engberg vid Malmö universitet i Kulturnytt (1/8). Hon är en av forskarna som har undersökt hur danska skolbarn upplever digitala verktyg (Jerneck, Expressen)”.

Det är ett mycket svårt handikapp att inte kunna läsa och skriva begripligt. När man ska lära sig läsa så går minnet åt till själva avkodningen. Ljudar man sig igenom en text hinner man glömma vad som stod i början på meningen. När läsningen börjar flyta och avkodningen blir rutin då minns man mera av innehållet. Det går att förstå tanken med att koppla in ljudböcker och film, för då får eleven fokusera på ämnet eller innehållet. Men det är inte säkert att ljudböckerna fastnar i minnet och då behöver lärare som använder ljudböcker tänka om. Alla lärare behöver förstå att lästräning är deras gemensamma ansvar.

”Det verkar dock inte vara Malmöforskarnas slutsats: ”I skolkontexten är det viktigt att man inte på något sätt stigmatiserar eller gör det negativt att läsa i ett visst typ av medium, för det är ju ändå läsningen och texten och berättelsen som ska stå i fokus”, säger Maria Engberg. Stigmatisera? Verkligen (Jerneck, Expressen)?

Är det något som är så handikappande i vårt samhälle som att inte kunna läsa och skriva begripligt. Det är inte bara s.k. självutnämnda språkpoliser som ger upp en suck över ungdomens dåliga läsförmåga.

Varannan högskolelärare uppgav i en Novus-undersökning från 2020 att deras studenter uttrycker sig illa i skrift. Det är inte bara kritik mot skolans verksamhet utan det är också kritik mot högskoleundervisningen. Hur många högskolelärare ser som sin uppgift att hjälpa studenterna med läsning och skrivning? Läs och skrivstöd finns idag via s.k. språkverkstäder. Skolan ska verkligen göra allt för att varenda elev ska kunna läsa böcker med flyt. Och inte bara lyssna med öronen.

Men skriftliga läromedel dvs. läroböcker kostar pengar. Få kommuner lägger några större summor på att köpa in läromedel. I snitt går 0,65 procent av totalkostnaden per elev till läromedelsinköp – vilket kan jämföras med 1,5 procent i Finland, skriver Skolvärlden (29/6) (Jerneck, Expressen).

Det finns elever som har så svåra handikapp att inlästa läromedel är den enda lösningen. Men för de allra flesta, även dyslektiker, går det att nå en bra nivå av läsförståelse. Det kräver dock både tidigt stöd och mycket träning. Det är inte enbart speciallärare som ska ansvara för lästräning, utan det är alla lärares ansvar. Föräldrar har också ett ansvar att stödja sina barns läsning.

Hur vi kan missa att lära elever läsa är svårt att förstå för mig som förälder, småskollärare och didaktiker, men ljudböcker och film är absolut inte lösningen på problemet.

Referens

Linda Jernek,(22-08-02) ledare i Expressen, Man kan inte läsa med bara öronen!

Åsa Morberg: Bilder triggar kreativiteten

Ny forskning: Bilder triggar kreativiteten och det litterära samtalet

Av Åsa Morberg, docent

Det finns många som ägnar sig åt kreativt skrivande och många som undervisar i kreativt skrivande i olika sammanhang. Det finns kurser som annonseras i sociala media. I stort sett varje högskola eller universitet bedriver kurser i kreativt skrivande. Kreativt skrivande bedrivs utifrån olika teorier med olika metoder och med olika kompetenser, inte minst.

Skrivandet kopplat till bilder är inte frekvent förekommande, mycket beroende på det komplicerade att trycka bilder i publikationer. När bilder ska användas i en text måste vi vara medvetna om att det finns regler och lagar som reglerar vem som har rättigheterna till en bild.

Många betraktar Internet som en stor bildbank, där vi kan ladda ned och använda bilder precis som vi vill. Utgångspunkten i lagen om upphovsrätt av litterära och konstnärliga verk är att den som framställt en bild, alltså fotografen, har både den ideella och den ekonomiska rätten till bilden. Upphovsrättsintrång kan leda till anspråk på skadestånd.

I en nyligen publicerad studie har Björn Sundmark, professor i engelsk litteratur vid Malmö universitet, arbetat med gymnasieelever och studenters kreativa skrivande utifrån bilder på ett intressant sätt. Syftet med studien var att träna och förbättra språket och förmågan att skriva, både genom förståelse för hur litteratur fungerar, men också att träna kreativiteten.

Att få berätta är viktigt för alla människor och att sedan kunna skriva ner en berättelse är också mycket viktigt. Sundmarks forskning är intressant och mycket spännande. Sundmark visar i sin forskning hur sekvenser av bilder ur böcker kan "hjälpa kreativiteten, litteratürtänket och skrivandet en bra bit på vägen".

Att arbeta med bilder i grupp är ett led i att ta fram undervisningsmetoder i språkutveckling och litteratur. För många skribenter är det visuella viktigt och det kan lärare dra nytta av i sin undervisning. Sundmark menar att det värsta gymnasister och studenter kan få höra är "skriv om vad som helst". Sundmark menar att ge ett uppdrag utifrån en begränsning, kan däremot skapa väldigt mycket kreativitet.

Två uppsättningar bilder användes i de övningar som Sundmark studerade. Dels Snövit-illustrationer som för många var bekanta, dels illustrationer kopplade till bibliska Domarboken, vilka var betydligt svårare för deltagarna att placera. Tillsammans arrangerade eleverna respektive studenterna bilderna i den ordning de ville ha dem, de skapade grunddragen i berättelsen, karaktärernas namn, och skrev korta texter och exempel på dialog utifrån bilderna. När de sedan enats i grupp skrev de sedan varsin bit av historien individuellt, tills det var dags att träffas igen och få ihop bitarna. Senare presenterade grupperna sina respektive berättelser muntligt för varandra.

Forskarna studerade grupparbetet, berättelserna och de skriftliga reflektioner som elever och studenter skrev efteråt. Resultaten visar att såväl de tolkande, samarbetande som kreativa stegen i övningen skapade goda tillfällen till lärande, enligt Sundmark.

Det är en poäng att arbeta i grupp snarare än individuellt. När det gäller kreativt skrivande är vi ofta fast i föreställningen att individen ska uttrycka sig själv. Men det kan vara väldigt värdefullt att tänka, korrigera och diskutera tillsammans, särskilt när man utgår från en existerande genre. Studenterna behöver inte skriva väldigt originellt, utan snarare rätta sig efter de grundläggande reglerna. Kreativiteten handlar mycket om att lösa ordningen på bilderna, menar Sundmark.

Nyttan med övning är även motivationen. "Jag har nog aldrig stött på en student som inte tycker övningen är kul. Det handlar om att få människor att vara kreativa och bli avancerade språkanvändare. Och när de ser att de skrivit en häftig berättelse med hjälp av bilderna är det förlösande, säger Sundmark".

Metoden används mycket av andra författare, Stephen King är ett sådant exempel. Att göra berättelser tillsammans utifrån bilder fungerar för alla nivåer och åldrar, även yngre barn och elever.

Referens

Sundmark & Olsson Jers: *The challenge of creativity: Using picturebook sequencing for creative writing*, kapitel i *Exploring Challenging Picturebooks in Education: International Perspectives on Language and Literature Learning*, Taylor & Francis, 2022, s. 229-245

Gudmund Bergqvist: Upprop om Ukraina

Stöd Ukraina och försvara demokratin

Gudmund Bergqvist

Det är nu sex månader sedan Ukraina anfölls av ryska styrkor med 200 000 man. Anfallet av en diktatur på en fredlig demokratisk granne är ett hot mot den nuvarande världsordningen och mot demokrati i hela världen. Vad som sedan hänt är känt.

Ukrainska armén har med stor beslutsamhet lyckats bromsa det ryska anfallet och orsakat ryska armén stora förluster på vad som uppskattas till 75 000 döda och sårade liksom en stor utslagning av material. Den ryska arméns framfart har kännetecknats av urskiljningslös förstörelse av hela områden, vilka skjutits sönder till "grus".

Väst har stött Ukraina med vapen, ekonomiska bidrag, underrättelsemateriel, moraliskt stöd och på ett unikt sätt tagit emot många miljoner flyktingar. Samtidigt har en serie av sanktioner riktats mot den ryska ekonomin och landets ledande klasser. Ytterligare lär komma. NATO har trappat upp sin närvaro vid gränserna men hela tiden arbetat för att undvika direkt väpnad konfrontation med Ryssland, vilket skulle kunna leda till ett världskrig.

Kriget har sedan ett par månader blivit ett utnötningskrig, men det är möjligt att Ukraina kommer att inleda en offensiv för att befria Khersonprovinsen. Ryssland använder sitt "gasvapen" mot EU som är beroende av rysk naturgas. Reaktionen har blivit att EU på alla sätt försöker minska sitt beroende av rysk energi. Den ryska attacken har medfört stigande priser på mat och energi, vilket kommer att bli en belastning på våra samhällen. Alltefter som tiden går händer nya kriser i världen och Ukrainafrågan riskerar att hamna i bakvatten.

Men det gäller att hålla i och hålla ut för demokratins framtid! Det kan ej accepteras att Ryssland vinner kriget. Detta skulle medföra stor risk för att regimen kommer att starta nya krig drivna av expansionslust. Det kan i första hand drabba de baltiska staterna. Det gäller att stå fast och stödja Ukraina på olika sätt.

Jag skulle också slutligen likt Cato vilja säga

Praeterea censeo Kaliningradum esse demilitari

Gudmund Bergqvist: Zoommöte den 7 september kl. 18.00 om on-line föreläsningar

Upprop och zoommöte den 7 september kl. 18.00 om on-line föreläsningar

De sista två åren har Strömstad akademi haft ett antal on-line föreläsningar. Det hela startade med pandemin, men en tendens har sedan länge funnits i samhället där många universitet har så kallade MOOC kurser (Massive online courses). Numera håller många organisationer regelbundet sådana föreläsningar och konferenser. En del tar betalt andra ger det gratis.

Förutom Strömstad akademis separata föreläsningar har i samband med Vetenskapsfestivalen föreläsningar on-line förekommit. De som förekommit hos Strömstad akademi har huvudsakligen kommit från Göteborgsgruppen som har haft samarbete med andra organisationer som Immigrant Institutet och Rotary.

Redaktionskommittén önskar att det blir medverkan också från de andra lokalavdelningarna och att flera följer föreläsningarna. Det finns möjlighet att skicka länkar till alla. Våra medlemmar ges tillfälle att komma med input i dessa frågor vid ett zoommöte den 7 september kl. 18.00.

Finns det några speciella ämnen som Ni vill ha berörda?

Vem vill hålla föredrag online?

Hur ställer sig lokalavdelningarna?

Förslag på nya samarbetspartners?

Gudmund Bergqvist
för redaktionskommittén

Här är länken Meeting ID

Passcode 246791

<https://us02web.zoom.us/j/82756649041?pwd=SW4wY1doUXk4aFBRUU5NZUJ5T0FCQT09>

Annons om föreläsningsserie på Bohusläns museum

Föreläsningar i samarbete med Strömstad Akademi

Folkuniversitetet och Bohusläns museum har startat ett samarbete med Strömstad Akademi. Akademiens drygt 100 medlemmar, både äldre och yngre, skapar tillsammans en gedigen kunskapsbank av vetenskaplig kompetens och beprövad erfarenhet inom humaniora, samhällsvetenskap, naturvetenskap, teknologi och medicin.

På
Bohusläns
museum

6/9 19.00

Det eviga avfallet

Goran Bryntse, assisterande professor i energieffektiv teknik

13/9 19.00

"Underdånig var hon inte." Bohuslänska kustkvinnor

Anders Gustavsson, professor i etnologi

11/10 19.00

Stormaktsdrömmar och sönderfall – i historiens ljus

Bo Andersson, professor i utbildningsvetenskap

8/11 19.00

Kärleksinvider i litteraturen

Torsten Rønnerstrand, bitradande professor i litteraturvetenskap

22/11 19.00

Sjukdomar förr och nu

Peter Währborg, professor i invärtes medicin

STRÖMSTAD AKADEMI

Nordiskt institut för avancerade studier